

הגהות הב"ח

(א) נב' או ללמא מצי איל שטק; (ב) רשב"ס ד"ה חת מחרוב וכו' דרך להאי חרוב מנחין ובל: (ג) ד"ה חת משדה פלוגי המנוח למר כליל ומיתב לו חת נמקח: (ד) ד"ה ה"ג אלף וכו' זו ופירושו ופירוש ע"ל: (ה) ד"ה ה"ג אלף וכו' זו ופירושו ופירוש ע"ל:

מוסר תוספות

א. ודלתי איל חת מחרוב וסוף הפלוגי לשיד באותה שדה שמכר חת חרוב כמה ששוד חרוב או אוחו סוף. רשב"ס. ב. כמנ דאי בני אר מודף הוא. מנ"ק. ג. אם לא שאדם נאמן ר' שר הוא לא היו משפירין אותו ק"ה השמים. ש"י ג"מ נ"ה. ד. כיון דהשאה טעין ליה נאנסו אימת הוה ליה לקבולי שטרא. רשב"ס. ה. (דהאי דקאמר ולימא ליה שטר בדי מאי בעי לאו רב עמיה הוה אלא תלמודא הוה דבעיא ליה לבדוה דלמלא. רשב"ס.)

רבינו גרשום

כל שהעול כובשו. שהיו גרילין לתרוש אילנות במחרישה כשדה זרעים ומשימין עול בראשי השורים כעין שאנו גרילין ואם מכה העול באילן כשהוא חורש והעול כופף את האילן ודאי מכרו דלא הוי דבר חשוב. ואין שיש בהן כח דאין העול יכול לכוּבשן הוי שריו: הוה בדיקלי. בענין כל שהעול לו בחבל: בעא מניה רב אחא מרב ששת. אמר לו קרקע אני מוכר לך חוץ מחרוב זה וחוץ מסוף פלוגי ואיכא חרובין אחריני מוכרין וסוף שקמה מהו. מי אמרי' הוילא דבלא נתאי נמי לא מכר שום חרוב מוכר ולא שום חת שקמה דקתני מתני' לא מכר לא חרוב המוכר והאיל סוף שקמה והאי חרוב דאין מותני ליה הכי חוץ מסוף פלוגי לטפוי ללוקח קאמי דמשמע הכי הוא דלא יקנה הא שאר חרובין קני. או דלמא אפי' שאר חרובין נמי לא קני והאי דקאמר הכי משום האי טעמא דאמר' לקמן לרמי: א"ל לא קני אפי' שאר חרובין: חרובי. דאפי' שאר חרובין נמי לא קנה: דאילו אמר ליה מוכר ללוקח שדו אני מוכר לך חוץ משדה פלוגי. כלומר חוץ מן אותה שדה. וכי מי אמרי' ההיא דליה קני הא אחרינייהא דליה קני בתמיה. והא לא אמר ליה שדויתו מכורין לך. אלא לרמי דאמר ליה שדו אני מוכר לך חוץ משדה פלוגי שאני נותן לך באותן דמים שנתיין לך. אזל איו מן האחרות שתרצה אתן לך באותן דמים שנתיין לך. זו הכא נמי להיכא דאמר ליה חוץ מחרוב פלוגי וחוץ מסוף פלוגי אפי' בלאו הכי לא קני ליה. לרמי אמרי' ליה. כלומר שאותן אימי

דייני גולה. שמואל וקרנא צפ"ק דכסהדרין (דף פ"ד ע"ט): כל שהעול כובשו. חורשין היו צבקר סביב האילנות ואם העול כופף את האילן ועובר השור לדרכו ואין האילן מעכב השור לא חשיב. ומיהו אם אין אילנות גדולים צדה אלף אלף הוי שור כדאמרן [ע"ז]: גבי דיקלי:

ה"ג דיקלי. מילתייה דרב: הא פלוגי. שהעול כובשו דשיעור דעליית ככל לא שייך צהו דכלל חצל ועליון ככל שאר אילנות על ידי ענפים המתפזלים לכל דל. ושיעורא דכבישת עול נמי איכא למימר דלא שייך דיקלי דאפי' היכא דכביש ליה עול חשיב הוא אם עולין לו כחצל: חוץ מחרוב. המורכב פלוגי חוץ מסוף השקמה פלוגי והוי צה הרבה מוכרין וסוף מהו דלאס הוה שמיק לא הוי מוכרין ככלל שדה אבל עכשו שייך אחד איכא למימר דשאר חרובין מכר לו או ללמא שירי לא יגרע כמו אלף אפילו שאר חרובין נמי לא קני הלוקח דבשציל שייפה המוכר את כח שלו שפירש צפירוש איני מוכר לך ההוא חרוב אין לנו לגרע כמו ששאר אלף איכא מילתא לטפוי כהאי חוץ כגון דרך מטפיין ליה כדאמר במתניין! ומודי ר"ע צומן שאמר לו חוץ מאלו שאינו רריך ליקח לו דרך והאי חוץ מחרוב פלוגי דקאמר לשיד דרך להאי וט דקל נתכוין ולא נלמטע השאר אפי' לרצון נמי איכא למימר לפיכך אמר חוץ מחרוב פלוגי דצדהווא חרוב היה חפץ יותר ואלו היה רוצה שיתבענו לוקח לדון ולחרוב זה איכוין לשופרא דשטרע אלף על שאר חרובין לא חשיב לכתוב שופרא דשטרע דמימ צוטמ הוא צמאי דק"ל שאין חרוב המורכב נמכר ככלל שדה. כן נראה בעיני ועיקר: (הג"ה.) א"ל לא קנה. לא הוא ולא זולמו דכיון שאפי' לא פירש ליה חוץ כגון אלף אינן נמכרין ככלל שדה ה"ג לא קנה ולא פירש הללו אלף להודיעו שכל אילן

צבאותה שדה הרי הן כמו אלף ולא נמכרו. ע"כ): ה"ג אישיצה חוץ מחרוב פלוגי חוץ מסוף פלוגי לא קנה. והאי דקתני לא קנה אשאר חרובין קאי וכל שכן האי דקמשיר ולאשמועינן אחא דלא הפסיד שאר חרובין בשציל ההוא ששייר יחודי: שדע. דלא קני: חוץ משדה פלוגי. הסמוך א) לו חוץ למיכר: הא אחריני קני. בתמיה והלא אחת מכר לו ולא השאר: ה"ג אלף לא קני. כלומר אלף פשיטא לן דלא קני הלוקח שאר שדות דהא המוכר שדה אחת לא מכר כל שדותיו ככלל ובשציל שאמר שטות זה חוץ משדה פלוגי אין לנו לומר שמכר מה שאלו רצה למכור דשדה אחת נתכוין למכור ולא שמי שדות ה"ג המוכר את השדה לא מכר חרוב וסוף דחשיב שדה פלוגי וסוף דחשיב חרוב נמי לא קני. כלומר באותו שדה שמכר שייר לעצמו דמי ההוא שדה דקאמר חוץ משדה פלוגי ה"ג ה"ק שדה מכור לך חוץ מדמי חרוב פלוגי ויש עוד פירושים אחרים ולא נהירא כלל גירסא זו ופירושה (י) משוּבש היה צספריס ליתן טעם צדצר כיון דלא קני אמאי קאמר חוץ משדה פלוגי ומיהו הטעם דכפרישית לשייר ליה דרך להווא חרוב או להווא שדה ששייר נתכוין וכדאמרין נמי (לעיל דף סג.): גבי על מנת שהדיוטא העלוונה שלי ששייר מקום זיוין ומיהו איכא דליכא לטפוי שום דבר אין לנו לומר כיון דליכא לטפוי לגרועי נתכוין דדי לנו אם אינו מטפי ומריחא צשוירו אלף שיפקיד בתמיה: חוץ מחאי סוף פלוגי מהו. ולהאי לישנא פשיטא ליה דחוץ מסוף פלוגי לא קנה נמי שאר סדנין: שאר חרובין פשיטא הוא דלא קני. כדאמרן טעם לעיל חתע דאי א"ל כו': ומשני לא מהי ששייר צבאוס חרוב נמי לא קנה. והא דקתני שאר חרובין לא קנה הכל קורא שאר חרובין אפילו חתע חרוב השאר: והכא נמי גרסי' אלף לא קני ה"ג לא קני: בעא מניה רב עמרם כו'. משום דדייני גולה נקט לה הכא: כשטר. שכתב כמה הפקיד לו ותמנו צעדים ומהי ליה האי שטרע דלא מני טעין נפקד להד"מ: וא"ל. נפקד היום ולמחר החזרתי לך מהו דהא קי"ל צחוקת הצמים (לעיל דף מה): דהמפקיד את חבירו צעדים א"ל להחזיר צעדים אלף הכא דאיכא שטר ציד המפקיד מי אחרין דה"מ מהימן מיגו דאי צעי אמר נאנסו והוה מהימן ובשצועה כדלקמן [ע"ז] וכדכתיב צעוטה ה' מהיה צין שניהם (שמות כג) שהחזרה האמינתו לנפקד השתא נמי מהימן ובשצועה כדלקמן [ע"ז] דמה לו לשקר אי צעי הוה פטר נפשיה צענטה שקר דלאנסו ומשום דלא רצה לשקר ואמר החזרתי נאמן: או דלמא אמר ליה. מפקיד שטרך צידי מאי צעי לא היה לך להניח השטר צידי אילו החזרת לי פקדוני כדי שלא לחזור ואתבענו וכמו מה לי לשקר צמקוס עדים דמי ולא אחרין מה לו לשקר: וליתעמין אילו אמר ליה נאנסו כו'. הלכך לא מני ליתעמן מפקיד שטרך צידי מאי צעי ולמה לי לשקר צמקוס עדים לא דמי דהא עביד איניש למיטרי ואמר צבדתי את שטרי ונפקד נמי לא הוה חייש לשטרע צעדים דהוה מני למיפטר נפשיה צענטה אונס אלף מלוה לא צבדתי בשטר ואמר מני טעין ליה פירוש דא"ל איך שטרך צידי מאי צעי וגבי ליה ליכא שום מניגו דאפי' טעין נאנסו רריך שלסם דלמה להוצאה יתניה:

המוכר את הבית פרק רביעי בבא בתרא ע.

חוץ מחרוב פלוגי אותו לא קני. לא גרסינן אותו חרוב דהא מסיק דשאר חרובין נמי לא קנה ומיהו לפי הספריס דגרסי צמר הכי אלף לדמי ה"ג לדמי גרסי' ליה שפיר דמי חרוב לא קנה צקרקע א: א"ל דלמא מצי א"ל שטרך בידי מאי בעי. אפילו למ"ד

(כמוצות יט). מודה צטרע שכתבו רריך לקיימו ומיהוין ליה לומר דפרועו הוא ב ולא אמר א"כ שטרך צידי מאי צעי התם משום דזימנין אפשיטי דספרא זייר ליה דעל הלוה ליתן שטר כתיבת השטר ופעמים כשאין לו ללוה ונתן המלוה בשצילו אלף הכא אין על הנפקד ליתן שטר ועוד דהתם ליה מאמין למלוה להניח שטר צידי משום דכתיב ציה תומת שטריס נתנסה ל כדאמר' בהמפקד (צ"מ דף נה.) אלף הנפקד אינו מאמין את המפקד ולעולם אינו מחזיר את הפקדון עד שיחזיר לו השטר ועוד דאין מדקדק כל כך ליה אחר המלוה לפי ששעה לו טובה: ור"י מאי ליה שטרך בידי מאי בעי. לאו משום דליהו מיגו צמקוס עדים ספקין דא"כ מאי משני וליתעמין לך א"ל נאנסו מי מני אמר ליה שטרך צידי מאי צעי הא כי אמר נאנסו לא מוכחא מילתא ללאו קושטא קאמר דאע"פ שהשטר צידי יכול להיות שנאנסו אלף אורי' דס"ד דמקשה דהא דקאמר דנאמן נאמן לגמרי קאמר אפי' צלא שצועה ה ולכן היה צבור דכללוא מיגו דנאנסו מני למימר החזרתי לך דאי ע"י מיגו דנאנסו אמאי נאמן צלא שצועה ולהכי פריך ולימא ליה שטרך צידי מאי צעי ומשני דמטעם מיגו נאמן ופריך כי אמר נאנסו לאו שצועה צעי:

מרב חסדא המפקיד אצל חבירו בשטר ואמר לו החזרתים לך מהו מי אמרינן מיגו דאי בעי אמר נאנסו מהימן השתא נמי מהימן או דלמא א) אמר ליה שטרך בידי מאי בעי א"ל מהימן ולימא ליה שטרך בידי מאי בעי א"ל וליטעמין וכי א"ל נאנסו מי מצי א"ל שטרך בידי מאי בעי אמר ליה סוף

עין משפט

גב א ב מיי פכ"ד מהל' מיינה הל' כי סמני עשין פכ טוש"ע ח"מ סי' רעו ספק ד: גב ד טוש"ע ט ספקי ד צהג"ה: גה ד טור סס ועי' צציי: גו ה מיי פ"צ מהל' ציכרות הל' כי סמני עשין פכ טוש"ע ח"מ סי' רעו ספק ד: צהג"ה: רבינו גרשום (המשך)

נתן לך אלא בדמים יקרים אבל האחרים אמנם לך שפיר דמכב אלא לא קני לך המורה היא לישנא לדמי לאו דוקאל כל כך. אלא היא לישנא מסתבר שפיר דמכב אלא לא קני דכאמר הכי לגרועי לנפשיה חוץ מחאי חרוב מחצי סוף שקמה פלוגי מהו. מי אמרי' דהוא דביבאו הכי לא קני שאר חרובין מוכרין והאי דקאמר הכי לגרועי לנפשיה קאמי ושאר חרובין דהא לא קני. והאי חצי חרוב דשייר קני הלוקח או לא. אלא לרמי שאמר לו שדו אני מוכר לך חוץ מחצי שדה פלוגי שאני נותן לך באותן דמי שקניתי זו. הכא נמי להיכא דאמר ליה שדו אני מוכר לך חוץ מחצי חרוב פלוגי שאני מוכר בדמים של שאר חרובין דעלמא אלא בדמים יקרים ולא קנה כלום מן החרובין. והכא נמי מונה בספר לישנא אחריני אלא דלא קני חתב נמי לא קני: בשטר. שכתב בשטר הודיע עדים כמה הפקיד לו: מגו דאי בעי א"ל נאנסתי מהימן. האי דקאמר נפקד זה נאנסתי הוא הדין נמי הוה טעין נגובה לו או נאבדה היה פטור דיש"ח הוא ויש"ח פטור מנגבה ואבדה. ויש"ח אמר נאנסתי דאפי' ה) שואל דחייב על הכל פטור אי טעין נאנסתי. או דלמא מצי אמר ליה המפקיד אם איתא ההחזרת לי שטרך בידי שיש לך משלי כך וכך מאי בעי: א"ל אפי' הכי נאמן: אמר ליה וליתעמין כי אמר ליה נאנסתי מי מצי א"ל שטרך בידי מאי בעי. אלא לא מצי א"ל הכי נמי בהחזרתו לך לא מצי א"ל שטרך בידי כו':

(א) נראה דע"ס ו'ל' דלפי ע"ס דלפי סי' רעו